

RYŪNOSUKE AKUTAGAVA

KAPPA

ÇEVİRENLER
ESMANUR YİĞİT - ESRANUR YİĞİT

RYUNOSUKE AKUTAGAVA

1882'de doğan Ryunosuke Akutagava Tokyo'da yaşadı. Üniversitede *Mainichi Shimbun* gazetesinin edebiyat sayfalarını hazırlayan ekipte çalıştı. Keskin zekâsının, şüpheciliğinin ve nevroitik ruhsal durumunun izini kaleme aldığı eserlerde sürmek mümkündür. Japonya'nın sanayileşmeye süreci ve edebiyatta yaşanan gelenek-modern çatışması Akutagava'nın edebî eğilimlerini etkilemiştir. Eserlerinde Orta Çağ Japonya'sının malzemesinden yararlandı. 150 kadar hikâyesi olan yazar Japon Edebiyatının en başarılı öykücülerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Kara mizah, grotesk unsurlar ve Sembolizm, fantezi, sürrealizm gibi çeşitli teknikleri kullanan yazar, ömrünün sonuna doğru hem fiziksel hem de annesinden miras kalan ruhsal hastalıklarla boğuştu. Bu dönemdeki hikâyelerinde otobiyografik ve günlük yaşama dair unsurlarla karşılaşılır. 1927 yılında psikiyatristinin verdiği Veronal isimli ilaçla intihar etmiştir.

Ünlü yönetmen Akira Kurosava, "Bir Korulukta" ve "Raşomon" öykülerinin uyarlanmasıyla şekillendirilmiş film senaryosuyla 1950 yılında Raşomon'un filmini çekti. 1951'de Venedik Film Festivali'nde birincilik ödülünü kazanan Raşomon sinemanın klasikleri arasında sayılmaktadır. Ayrıca Aoi Bungaku isimli anime dizisinde on iki bölümün ikisi "Jigoku hen" (Cehennem Tablosu) ve "Kumo no ito" (Örümcek ipi) adlarını taşıyan Akutagava hikâyelerinden uyarlanmıştır.

Yazarın hikâyeleri arasında "Raşomon" ve "Ölüm Kütüğü" en ünlü olanlarındandır. Ayrıca yazarın adıyla anılan Akutagava ödülü de Japon Edebiyatının en saygın ödülllerinden birisidir. Ödüller ocak ve temmuz ayında olmak üzere yılda iki kez sahipleriyle buluşmaktadır. Ödül sahipleri edebiyat dünyasında ciddi bir ilgi görür.

ESMANUR YİĞİT, ESRANUR YİĞİT

Erciyes Üniversitesi Japon Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olduktan sonra çeviri hayatlarına Nankiçi Niimi'nin *Çocuk Hikayeleri Koleksiyonu*'yla başladılar. Ryunosuke Akutagava'nın *Maymun ve Yengeç Savaşları* (2020), *Tuhaf Bir Hikaye* (2022), Natsume Soseki'nin *Küçük Bey* (2021), Osamu Dazai'nin *İnsanlığımı Kaybedişim* (2021), *Yeşil Bambu ve Diğer Fantastik Öyküler* (2021), *Yeni Bir Hamlet* (2023), Kanoko Okamoto'nun *Japon Balığı Kargaşası* (2022), Takaşi Nagai'nin *Nagasaki'nin Çanları* (2022) adlı eserleri Türkçeye kazandırmışlardır. TRT1 Radyosu'nun *Gecenin İçinden* programına Japon edebiyatı ve çevirileri üzerine konuşmak için konuk olmuşlardır. Şu anda Japonca öğrenim materyalleri satan Gosukeshop adlı küçük bir işletmeyi yönetmektedirler.

1

Üç yıl önce, bir yaz mevsimiydi. Herkes gibi sırt çantam arkamda, Kamikoçi'nin kaplıca hanından Hotaka Dağı'na tırmanmayı deneyecektim. Bildiğiniz gibi, Hotaka Dağı'na tırmanmanın tek yolu Azusa Nehri'ni izlemektir. Önceden, sadece Hotaka Dağı'na değil aynı zamanda Yari Dağı'na da tırmanmıştım, bu yüzden sabah sisinin örttüğü Azusa Nehri vadisini rehber olmadan tırmandım. Sabah sisinin örttüğü Azusa Nehri vadisinden –ancak bu sis ne kadar zaman geçerse geçsin dağılmadığından manzarayı göremiyordum. Dahası, aksine sis derinleşiyordu. Neredeyse bir saat kadar yürüdüktan sonra, bir an için Kamikoçi'deki kaplıca hanına geri dönsem mi, diye düşündüm. Fakat Kamikoçi'ye geri dönsem bile, her hâlükârda sisin dağılmasını beklemem gerekiyordu. Gel gör ki sis her an gözle görülür bir hızda yoğunlaşıyordu. “Evet, en iyisi tırmanmak.” diye düşündüğümden– ayrılmamak için bambu otlarını yarararak aralarından ilerledim. Yine de gözlerimi perdeleyen tek şey yoğun sisti. Gerçi zaman zaman sisin arasından kocaman kayın ağaçlarını, köknar ağacındaki dalların yeşillenen yapraklarının döküldüğünü göremiyor da değildim. Ardından, bu sefer de karşıma bir anda otlayan ineklerle atlar çıktı. Ancak onları görür görmez, bir anda kalın sisin arasında kaybolup gittiler. Bu arada ayakla-

rıma yorgunluktan kara sular inmişti, karnım da yavaş yavaş acıkmaya başlamıştı. Bir de üstüne, sisin ıslaklığının işlediği tırmanış kıyafetlerim ve battaniyem de ağırlaşmıştı. Sonunda yenilgiyi kabul ettim ve kayalara çarpan suyun sesine güvenerek Azusa Nehri vadisine inmeye karar verdim.

Yemek yemek için nehir kenarındaki bir kayanın üzerine oturup soframı kurmaya başladım. Konserve bifteğin kutusunu açmak, kurumuş dalları toplayıp ateş yakmak... Böyle şeylerle uğraşırken, neredeyse on dakika geçmiştir sanıyorum. Bu arada her yeri kaplayan inatçı, kötü sis hafif hafif dağılmaya başlamıştı. Ekmeğimi ısıtırken bir an için kol saatime baktım. Saat çoktan biri yirmi geçiyordu ancak beni daha çok şaşırtan şey, ürkütücü bir yüzün yansımasının, bir an için yuvarlak kol saatimin camına düşmesiydi. Şaşırp arkama döndüm. Bunun üzerine... O zaman ilk kez gerçekten 'kappa' denen yaratığı gördüm. Arkamdaki taşın üzerinde, resimlerdeki gibi bir *kappa*, bir eliyle huş ağacına sarılırken, diğer elini gözlerinin üzerine tutmuş, alışılmadık bir şeymiş gibi beni süzüyordu. Beni afallatıp dikkatimi çektiğinden, bir süre hareket etmeden sessizce durdum. Çok geçmeden ayağa fırlayıp hızla taşın üzerindeki *kappa*'nın üzerine atladım. Aynı anda *kappa* da kaçiverdi. Hayır, affınıza sığınarak, muhtemelen tabanları yağladı. Doğrusunu söylemek gerekirse, çevik bir hareketle atladığımı sanırken, bir anda bir yerlerde kayboluverdi. İyiden iyiye şaşıarak bambu otlarının arasına bakındım. Bunun üzerine *kappa* kaçmaya hazır bir hâlde iki, üç metre uzaktan başını çevirip bana baktı. Ama bunda şaşılacak bir şey yoktu. Beklenmedik olan, *kappa*'nın vücudunun rengiydi. Kayanın üzerinde bana bakan *kappa*'nın tüm cildi griye çalıyordu. Ancak şimdi tüm bedeni tamamen yeşile dönmüştü. Ben, "Gudubet!" diye yüksek sesle bağırarak, tekrar *kappa*'nın üzerine atladım. Tabii ki *kappa* kaçtı. Ardından yaklaşık

otuz dakika boyunca bambu otlarından geçip taşlardan atlayarak, canla başla *kappa*'yı kovalamaya devam ettim. Ayrıca *kappa*'nın hızı, bir maymununkinden aşağı kalır değildi.

Kendimden geçmiş bir hâlde peşinden koşarken, defalarca onu gözden kaybediverdim. Sadece bu da değil, aynı zamanda ayaklarım kaydığından sürekli yuvarlanıyordum da. Ancak kocaman bir at kestanesi ağacının kalın dallarını uzattığı yerin altına gelince, neyse ki otlayan bir sığır, *kappa*'nın önünü kesti. Üstelik kalın boynuzlu, gözleri kanlanmış bir öküzdü bu. *Kappa*, öküzü görünce çığlık atarak, yüksek bambu otlarının arasına takla atar gibi daldı. Ben, "İşte şimdi yakaladım!" diye düşünerek hemen ardından takip ettim. Ardından, ben daha farkına varamadan, bir delik açılmış olmalı ki sonunda parmak uçlarımın *kappa*'nın pürüzsüz sırtına değdiğini düşündüğümde, bir anda kendimi derin bir karanlığın içine tepetaklak düşerken buluverdim. Ancak biz insanların zihni böyle en kritik anlarda bile saçma şeyler üzerine düşünür. "Aman!" diye düşündüğüm an, Kamikoçi'deki kaplıca hanının yakınında, 'Kappa Köprüsü' adında bir köprü olduğunu hatırladım. Bundan sonra... Bundan sonra neler olduğunu hatırlayamıyorum. Sadece gözlerimin önünde şimşek gibi bir şeyin çaktığını hissettim ve ondan sonra farkına bile varamadan bilincimi yitirdim.